

ВЈЕЖБА 1. १। यथा वृक्षस्तथा फलम् ॥ २। मूले हते हतं सर्वम् ॥ ३। हतं सैन्यमनायकम् ॥ ४। यत्र धर्मस्तत्र जयः ॥ ५। लोभः पापस्य कारणम् ॥ ६। दाराः सुताश्च सुलभा धनमेकं दुर्लभं लोके ॥ ७। अर्धं भार्या मनुष्यस्य ॥ ८। सुखस्यान्तं सदा दुःखं दुःखस्यान्तं सदा सुखम् ॥ ९। अनन्तं शास्त्रं बहुलाश्च विध्याः स्वल्पश्च कालः ॥ १०। सर्वेषु पेयेषु जलं प्रधानम् ॥ ११। संतोष एव पुरुषस्य परं निधानम् ॥ १२। अश्वः कृशोऽपि शोभायै पुष्टोऽपि न पुनः खरः ॥ १३। न लोभादधिको दोषो न दानादधिको गुणः ॥ १४। वरमद्य कपोतः श्वो मयूरात् ॥ १५। प्रायोऽशुभस्य कर्षस्य कालहारः प्रतिक्रिया ॥

Градиво: промјена именица *a*-основа (SP, §62); промјена именица *ā*-основа (SP, §63); промјена придјева *a*- и *ā*-основа (SP, §64).

Транскрипција (samhita): 1. *yathā vṛkṣastathā phalam*. 2. *mūle hate hatam sarvam*. 3. *hatam sainyamanāyakam*. 4. *yatra dharmastatra jayah*. 5. *lobhaḥ pāpasya kāraṇam*. 6. *dārāḥ sutāśca sulabhā dhanamekaṁ durlabham loke*. 7. *ardham bhāryā manuṣyasya*. 8. *sukhasyāntam sadā duḥkham duḥkhasyāntam sadā sukham*. 9. *anantam śāstram bahulāśca vidhyāḥ svalpāśca kālah*. 10. *sarveṣu peyeṣu jalam pradhānam*. 11. *saṁtoṣa eva puruṣasya param nidhānam*. 12. *aśvaḥ kṛśo 'pi śobhāyai puṣṭo 'pi na punaḥ kharah*. 13. *na lobhādadhiko doṣo na dānādadhiko guṇah*. 14. *varamadya kapotah śvo mayūrāt*. 15. *prāyo 'śubhasya kāryasya kālahārah pratikriyā*.

Транскрипција (pada): 1. *yathā vṛkṣaḥ tathā phalam*. 2. *mūle hate hatam sarvam*. 3. *hatam sainyam anāyakam*. 4. *yatra dharmah tatra jayah*. 5. *lobhaḥ pāpasya kāraṇam*. 6. *dārāḥ sutāḥ ca sulabhāḥ dhanam ekam durlabham loke*. 7. *ardham bhāryā manuṣyasya*. 8. *sukhasya antam sadā duḥkham duḥkhasya antam sadā sukham*. 9. *anantam śāstram bahulāḥ ca vidhyāḥ svalpah ca kālah*. 10. *sarveṣu peyeṣu jalam pradhānam*. 11. *saṁtoṣaḥ eva puruṣasya param nidhānam*. 12. *aśvaḥ kṛśaḥ api śobhāyai puṣṭaḥ api na punaḥ kharah*. 13. *na lobhāt adhikaḥ doṣaḥ na dānāt adhikaḥ guṇah*. 14. *varam adya kapotah śvaḥ mayūrāt*. 15. *prāyaḥ aśubhasya kāryasya kālahārah pratikriyā*.

Граматичка анализа: 1. *yathā* – adv, *yathā* како; *vṛkṣaḥ* – nom msg, *vṛkṣa* дрво; *tathā* – adv, *tathā* тако; *phalam* – nom nsg, *phala* плод. 2. *mūle* – loc nsg, *mūla* коријен; *hate* – loc nsg, *hata* уништен; *hatam* – nom nsg, *hata* уништен; *sarvam* – nom nsg, *sarva* сав, сваки. 3. *hatam* – nom nsg *hata* уништен; *sainyam* – nom nsg *sainya* војска; *anāyakam* – nom nsg *anāyaka* без вође. 4. *yatra* – adv, *yatra* гдје; *dharmah* – nom msg, *dharma* правда; *tatra* – adv, *tatra* ондје; *jayah* – nom msg, *jaya* побједа. 5. *lobhaḥ* – nom msg, *lobha* похлепа; *pāpasya* – gen nsg, *pāpa* зао, зло; *kāraṇam* – nom nsg, *kāraṇa* узрок. 6. *dārāḥ* – nom fpl, *dāra* жена; *sutāḥ* – nom mpl, *suta* син; *ca* – conj, *ca* и; *sulabhāḥ* – nom mpl, *sulabha* лако досежан; *dhanam* – nom nsg, *dhana* богатство; *ekam* – acc nsg (= adv), *eka* један, једини; *durlabham* – nom nsg, *durlabha* тешко досежан; *loke* – loc msg, *loka* свијет. 7. *ardham* – nom nsg, *ardha* половица; *bhāryā* – nom fsg, *bhāryā* супруга; *manuṣyasya* – gen msg, *manuṣya* мушкарац. 8. *sukhasya* – gen nsg, *sukha* угода, угодан; *antam* – nom nsg, *anta* крај; *sadā* – adv, *sadā* увијек; *duḥkham* – nom nsg, *duḥkha* бол, болан; *duḥkhasya* – gen nsg, *duḥkha* бол, болан; *antam* – nom nsg, *anta* крај; *sadā* – adv, *sadā* увијек; *sukham* – nom nsg, *sukha* угодан. 9. *anantam* – nom nsg, *ananta* бесконачан; *śāstram* – nom nsg, *śāstra* наука; *bahulāḥ* – nom fpl, *bahula* мног; *ca* – conj, *ca* и; *vidhyāḥ* – nom fpl, *vidhya* знање; *svalpah* – nom msg, *svalpa* кратак; *ca* – conj, *ca* и; *kālah* – nom msg, *kāla* вријеме. 10. *sarveṣu* – loc npl, *sarva* сав, сваки; *peyeṣu* – loc npl, *peya* пиће; *jalam* – nom nsg, *jala* вода; *pradhānam* – nom nsg, *pradhāna* најбољи. 11. *saṁtoṣaḥ* – nom msg, *saṁtoṣa* задовољство; *eva* – adv, *eva* управо; *puruṣasya* – gen msg, *puruṣa* човјек; *param* – nom nsg, *para* највећи; *nidhānam* – nom nsg, *nidhāna* благо. 12. *aśvaḥ* – nom msg, *aśva* коњ; *kṛśaḥ* – nom msg, *kṛśa* мршав; *api* – conj, *api* такође; *śobhāyai* – dat fsg, *śobhā* љепота; *puṣṭaḥ* – nom msg, *puṣṭa* угојен; *api* – conj, *api* такође; *na* – pcl, *na* не; *punaḥ* – adv, *punaḥ* пак, с друге стране; *kharah* – nom msg, *khara* магаре. 13. *na* – pcl, *na* не; *lobhād* – abl msg, *lobha* похлепа; *adhikaḥ* – nom msg, *adhika* већи од; *doṣaḥ* – nom msg, *doṣa* грех; *na* – pcl, *na* не; *dānād* – abl nsg, *dāna* дар; *adhikaḥ* – nom msg, *adhika* већи од; *guṇah* – nom msg, *guṇa* врлина. 14. *varam* – adv, *varam* (+ abl) боље; *adya* – adv, *adya* сада, данас; *kapotah* – nom msg, *kapota* голуб; *śvaḥ* – adv, *śvaḥ* сутра; *mayūrāt* – abl msg, *mayūra* паун. 15. *prāyaḥ* – adv, *prāyaḥ* обично, углавном; *aśubhasya* – gen sg, *aśubha* слаб, лош; *kāryasya* – gen nsg, *kārya* ствар, посао, прилика; *kālahārah* – nom msg, *kālahārah* губитак времена; *pratikriyā* – nom fsg, *pratikriyā* наплата, одмазда.

Кључ: 1. Како дрво, тако плод. 2. Гдје је коријен уништен, уништено (је) све. 3. Војска без вође уништена (је). 4. Гдје (је) правда, ондје (је) побједа. 5. Похлепа (је) узрок зла. 6. На свијету, жене и синови лако (су)

досежни; тешко (је) досежно само богатство. 7. Супруга (је) половина мушкарца. 8. Крај угоде увијек (је) болан, крај боли увијек угодан. 9. Наука (је) бесконачна и знања многа (су), а вријеме кратко (је). 10. Од свих пића вода (је) најбоља. 11. Задовољство (је) за човјека највеће благо. 12. И мршав коњ (је) лијеп; ни угојен магарац није (лијеп). 13. Нема греха већег од похлепе ни врлине веће од дарежљивости. 14. Боље данас голуб него сутра паун. 15. Углавном (је) наплата за лош посао губитак времена.